

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI

KHOA VĂN HÓA DU LỊCH

LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP

**Đề tài: QUẢN THỂ DI TÍCH ĐỀN TRẦN,
XÃ TIÊN ĐỨC, HUYỆN HÙNG HÀ VỚI
SỰ PHÁT TRIỂN DU LỊCH VĂN HÓA
TỈNH THÁI BÌNH**

GV hướng dẫn: Ths Lưu Đức Kế

SV thực hiện: Bùi Thị Thơm

Lớp: DL 14C

Hà Nội, 6/2010

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU	6
1. Lý do chọn đề tài	6
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	7
3. Mục đích nghiên cứu	8
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	8
5. Phương pháp nghiên cứu	9
6. Bố cục đề tài	9
CHƯƠNG I: TỈNH THÁI BÌNH VÀ QUẦN THỂ DI TÍCH ĐỀN TRẦN, XÃ TIẾN ĐỨC, HUYỆN HƯNG HÀ	10
1.1 Khái quát về tỉnh Thái Bình	10
<i>1.1.1 Vị trí địa lý – Tự nhiên</i>	<i>10</i>
<i>1.1.2 Lịch sử hình thành và phát triển</i>	<i>11</i>
<i>1.1.3 Tiềm năng du lịch</i>	<i>12</i>
1.2 Triều đại nhà Trần và những ảnh hưởng tới vùng đất Thái Bình	14
<i>1.2.1 Triều đại nhà Trần với lịch sử Việt Nam</i>	<i>14</i>
<i>1.2.2 Long Hưng – đất phát tích, sáng nghiệp của nhà Trần</i>	<i>17</i>
CHƯƠNG II: QUẦN THỂ DI TÍCH ĐỀN TRẦN, XÃ TIẾN ĐỨC, HUYỆN HƯNG HÀ VÀ CÁC GIÁ TRỊ	26
2.1 Quần thể di tích đền Trần, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà, tỉnh Thái Bình	26
<i>2.1.1 Quá trình hình thành và phát triển</i>	<i>26</i>
<i>2.1.2 Hệ thống các công trình</i>	<i>29</i>
<i>2.1.3 Một số đền Trần ở vùng Bắc Bộ</i>	<i>32</i>
2.2 Quần thể di tích đền Trần, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà và những giá trị	35
<i>2.2.1 Giá trị tự nhiên, không gian, cảnh quan, môi trường</i>	<i>35</i>
<i>2.2.2 Giá trị lịch sử, huyền thoại</i>	<i>37</i>

2.2.3	<i>Giá trị tâm linh, tinh thần.....</i>	43
2.2.4	<i>Giá trị nghệ thuật.....</i>	47
CHƯƠNG III: HỆ THỐNG GIẢI PHÁP NHẪM PHÁT HUY CÓ HIỆU QUẢ NHỮNG GIÁ TRỊ CỦA QUẦN THỂ DI TÍCH ĐỀN TRẦN, XÃ TIẾN ĐỨC, HUYỆN HUNG HÀ TRONG PHÁT TRIỂN DU LỊCH VĂN HÓA CỦA TỈNH THÁI BÌNH.....		
3.1 Thực trạng hoạt động du lịch tại quần thể di tích đền Trần, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà.....		
3.1.1	<i>Cơ sở vật chất kỹ thuật và nguồn lao động phục vụ du lịch.....</i>	52
3.1.2	<i>Tổ chức quản lý khai thác.....</i>	54
3.1.3	<i>Khách du lịch và doanh thu du lịch.....</i>	55
3.1.4	<i>Đầu tư và quy hoạch du lịch.....</i>	57
3.1.5	<i>Môi trường du lịch.....</i>	59
3.1.6	<i>Hoạt động Marketing, quảng bá du lịch.....</i>	60
3.1.7	<i>Đánh giá về thực trạng hoạt động du lịch tại khu di tích đền Trần, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà.....</i>	62
3.2 Hệ thống giải pháp.....		
3.2.1	<i>Hệ thống giải pháp chung.....</i>	63
3.2.2	<i>Giải pháp nghiệp vụ.....</i>	66
PHẦN KẾT LUẬN.....		
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....		
PHỤ LỤC		

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài.

Việt Nam có một hệ thống các di tích lịch sử - văn hóa khá đồ sộ và phong phú, có mặt ở khắp mọi miền của đất nước. Nó bao trùm lên toàn bộ đời sống vật chất và tinh thần của toàn xã hội theo suốt chiều dài lịch sử. Khai thác giá trị của hệ thống di tích lịch sử - văn hóa vào hoạt động du lịch là một yêu cầu và lợi thế vô cùng to lớn của du lịch Việt Nam.

Nằm ở vùng Đông Bắc Bộ - nơi có mật độ các di tích lịch sử - văn hóa vào loại cao nhất trong cả nước, Thái Bình đã và đang tiếp tục bùng sáng trên bản đồ du lịch Việt Nam. Dựa trên những lợi thế đó, những năm gần đây, Thái Bình đang rất tích cực đầu tư và quảng bá cho hoạt động du lịch của mình, đặc biệt là du lịch văn hóa. Trong số đó, đáng kể nhất là các dự án đầu tư, tu bổ *Quần thể di tích đền Trần, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà* - nơi tôn miếu linh thiêng của một dòng họ, nơi lưu giữ những dấu tích về một vương triều oai hùng trong lịch sử Việt Nam, đó là vương triều Trần.

Trong quá trình xây dựng và bảo vệ đất nước, nhà Trần (1226 - 1400) giữ một vị trí quan trọng và mang những dấu ấn không phai mờ trong lịch sử Việt Nam cũng như những ảnh hưởng đáng kể tới vùng đất Thái Bình. Ngay sau khi thành lập, nhà Trần đã chấm dứt được tình trạng hỗn loạn của xã hội Đại Việt vào cuối thời Lý, củng cố và xây dựng bộ máy chính quyền từ Trung ương đến địa phương, lập lại trật tự chính trị, xã hội, chăm lo phát triển kinh tế, văn hóa. Trong khoảng thời gian hơn 170 năm tồn tại, triều Trần đã lãnh đạo quân dân Đại Việt lập nên nhiều võ công hiển hách, đánh thắng ba cuộc chiến tranh xâm lược của quân Mông - Nguyên, một đế chế hùng mạnh lúc bấy giờ.

Qua các cuộc khảo cổ học và nghiên cứu, các nhà sử học và các nhà khoa học đã đi đến một kết luận rằng, huyện Hưng Hà - Thái Bình ngày nay,

nơi tọa lạc *quần thể di tích đền Trần và lăng mộ các vị vua đầu triều Trần*, không chỉ là quê hương 4 đời của họ Trần kể từ Trần Cảnh (Trần Thái Tông), mà còn là đất phát tích, sáng nghiệp của vương triều Trần. Hiện nay, UBND tỉnh Thái Bình đã có những dự án quy hoạch để quần thể di tích này trở thành một điểm du lịch văn hóa – du lịch tâm linh, một thương hiệu du lịch mới của tỉnh.

Chính từ những điều trên, tôi đã mạnh dạn lựa chọn đề tài “***Quần thể di tích đền Trần, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà với sự phát triển du lịch văn hóa của tỉnh Thái Bình***” nhằm tìm hiểu về ý nghĩa của quần thể di tích này đối với một giai đoạn lịch sử hào hùng của dân tộc Việt Nam, cũng như những giá trị của quần thể di tích này đối với sự phát triển du lịch của tỉnh Thái Bình. Đồng thời thông qua đó mong muốn góp một phần nhỏ giới thiệu tới mọi người một điểm đến mới của loại hình du lịch văn hóa tại Thái Bình.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.

Từ những năm cuối thập kỷ 60 đến giữa thập kỷ 80 của thế kỷ 20, Thái Bình đã tiến hành khai quật 10 ngôi mộ thời nhà Trần, sau đó là các cuộc khai quật tại khu di chỉ khảo cổ học Tam Đường, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà những năm 1979 và 1980 với rất nhiều các hiện vật cho thấy đây là nơi tôn miếu của các vua nhà Trần. Đến năm 1986, các nhà khoa học, sử học và khảo cổ học đã được mời về dự Hội nghị *Thái Bình với sự nghiệp thời Trần* tại Thái Bình. Tại hội nghị này, mảnh đất Tam Đường, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà đã được công nhận là đất phát tích – sáng nghiệp của nhà Trần. Sau hội nghị, các bản tham luận của các nhà khoa học đã được xuất bản thành tập kỷ yếu.

Năm 2005, Ban tuyên giáo huyện ủy Hưng Hà đã xuất bản cuốn sách *Đền Trần và Thái Đường Lăng* của hai tác giả Vũ Đức Thơm và Phạm Tất Lượng, giới thiệu về quá trình xây dựng, tôn tạo cũng như những giá trị của khu di tích này.

Cuối năm 2009, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Thái Bình đã phối hợp với Viện Sử học, Hội khoa học lịch sử Việt Nam tái bản lần thứ nhất, có chỉnh sửa và bổ sung cuốn sách *Nhà Trần và Con người thời Trần*, tập trung các bài viết xung quanh việc Tam Đường là đất phát tích của nhà Trần, và giới thiệu về các chiến công cũng như các vị dũng tướng thời Trần.

Như vậy, đây là một vấn đề tuy đã được nghiên cứu từ rất sớm nhưng vẫn còn mới và chưa được khai thác nhiều, đặc biệt trong lĩnh vực du lịch. Trong khóa luận của mình, tôi đã tiếp thu một số kết quả nghiên cứu của các tác giả đi trước và trên nền đó, tiếp tục phát triển hướng nghiên cứu theo góc độ của một người trong ngành du lịch. Tuy vậy do vẫn còn có những hạn chế về mặt trình độ cũng như thời gian nên bài viết này không tránh khỏi những thiếu sót. Tôi rất mong nhận được những sự đóng góp, gợi ý của thầy, cô giáo và các bạn sinh viên có quan tâm tới vấn đề này.

3. Mục đích nghiên cứu.

- Tìm hiểu những giá trị của quần thể di tích đền Trần, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà, đồng thời khẳng định vai trò của những giá trị đó trong hoạt động du lịch văn hóa của tỉnh Thái Bình.
- Khảo sát thực trạng khai thác quần thể di tích này phục vụ cho việc phát triển du lịch hiện nay.
- Đưa ra một số kiến nghị, đóng góp để khai thác có hiệu quả quần thể di tích này trong việc phát triển du lịch văn hóa của tỉnh Thái Bình.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.

Trong phạm vi luận văn tốt nghiệp của mình, tôi tập trung nghiên cứu những giá trị văn hóa, lịch sử, nghệ thuật của quần thể di tích đền Trần, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà và hiện trạng hoạt động du lịch của quần thể di tích này trong phạm vi xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà, tỉnh Thái Bình.

Ngoài ra, tôi cũng tìm hiểu và trích dẫn một số tài liệu liên quan tới vấn đề: *Vùng đất Tam Đường ngày nay là đất phát tích, sáng nghiệp của nhà Trần.*

5. Phương pháp nghiên cứu.

- Phương pháp tiếp cận hệ thống: Nhìn đối tượng nghiên cứu như một hệ thống để khảo sát, phân tích.
- Phương pháp so sánh: Để thấy cái chung và cái riêng của đối tượng nghiên cứu.
- Phương pháp thống kê: Để có cái nhìn khái quát về đối tượng nghiên cứu.
- Phương pháp nghiên cứu, phân tích, tổng hợp tài liệu.
- Phương pháp điền dã: Khảo sát thực tế.

6. Bố cục đề tài.

Với những mục đích và lý do kể trên, ngoài phần mở đầu và các phụ lục, đề tài của tôi bao gồm những phần chính sau:

- *Chương I: Tỉnh Thái Bình và quần thể di tích đền Trần, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà.*
- *Chương II: Quần thể di tích đền Trần, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà và các giá trị.*
- *Chương III: Hệ thống giải pháp nhằm phát huy có hiệu quả những giá trị của quần thể di tích đền Trần, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà trong phát triển du lịch văn hóa của tỉnh Thái Bình.*

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. *Đại Việt sử ký toàn thư*, Nxb.KHXH, H.1998, Tập I, II.
2. *Đất nước Việt Nam qua các đời*, Đào Duy Anh, Nxb.Tổng hợp Đồng Tháp, 1998.
3. *Các triều đại Việt Nam*, Quỳnh Cư & Đỗ Đức Hùng, Nxb.Thanh Niên, 1983.
4. *Nhà Trần và con người thời Trần*, Viện Sử học Hội khoa học Lịch sử Việt Nam, Sở VH TT&DL Thái Bình, 2009.
5. *Nhà Trần trong văn hóa Việt Nam*, Nguyễn Bích Ngọc, Nxb.Thanh Niên, 2009.
6. *Luật Di sản Văn hóa và nghị định hướng dẫn thi hành*, Nxb.Chính trị quốc gia, 2002.
7. *Luật Du lịch*, Nxb.Chính trị quốc gia, 2006.
8. *Đền Trần và Thái Đường lăng*, Vũ Đức Thơm & Phạm Tất Lượng, Ban Tuyên giáo huyện ủy Hưng Hà, 2005.
9. *Ngàn năm đất và người Thái Bình*, Sở Văn hóa – Thông tin Thái Bình, 1990.
10. *Kinh tế du lịch và du lịch học*, Đông Ngọc Minh & Vương Lôi Đình, Nxb.Trẻ, 2001.
11. *Du lịch bền vững*, Nguyễn Đình Hòe & Vũ Văn Hiếu, Nxb.ĐHQG Hà Nội, 2001.
12. *Tài nguyên và môi trường du lịch Việt Nam*, Phạm Trung Lương, Nxb.Giáo Dục, 2002.

13. *Du lịch và kinh doanh du lịch*, Trần Nhuận, Nxb.VHHTT, 1995.
14. *Tổng quan du lịch*, Trần Nhoãn, Nxb.Đại học Văn Hóa Hà Nội, 2003.
15. *Non nước Việt Nam*, Tổng cục du lịch - Trung tâm công nghệ thông tin du lịch, Nxb.VHHTT, 2007.
16. *Di tích lịch sử - văn hóa và danh thắng Việt Nam*, Dương Văn Sáu, Nxb.Đại học Quốc gia Hà Nội, 2008.
17. *Lễ hội Việt Nam trong sự phát triển du lịch*, Dương Văn Sáu, Giáo trình trường Đại học Văn Hóa Hà Nội, 2004.

Ngoài ra, còn có sự tham khảo tài liệu từ một số website:

1. <http://thaibinh.gov.vn>
2. <http://hungha.gov.vn>
3. <http://dulichvn.org.vn>
4. <http://baomoi.com>
5. <http://ca.cand.com.vn>
6. <http://baothaibinh.net>